

Το μήνυμα της 28ης Οκτωβρίου από τον Πανίερο Ναό της Αναστάσεως και η διαφύλαξη της ιεράς παρακαταθήκης

[Πατριαρχεία](#) / [Πατριαρχείο Ιεροσολύμων](#)

Το μεγαλειώδες και ιστορικό γεγονός της εποποιΐας του 1940 μας καλεί σε επαγρύπνηση και διαφύλαξη της ιεράς παρακαταθήκης των Αγιογραφικών ηθικών και πνευματικών αξιών της εν Χριστώ πίστεως, τόνισε, μεταξύ άλλων, ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων [κ.κ. Θεόφιλος](#) με αφορμή την Εθνική Επέτειο της 28ης Οκτωβρίου μετά την Δοξολογία που τελέστηκε το πρωί της Τετάρτης στον Πανίερο Ναό της Αναστάσεως στα Ιεροσόλυμα.

Η Δοξολογία τελέστηκε προς τιμήν των αγωνιστών της περιόδου 1940 – 1945 οι οποίοι αγωνίσθηκαν ανδρείως για την αποτίναξη της ιταλικής κατακτητικής δυνάμεως και της γερμανικής κατοχής. Με τον Μακαριώτατο συγχοροστάτησαν

Αγιοταφίτες Αρχιερείς και Πατέρες ενώ παρέστη ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας στα Ιεροσόλυμα, Δημήτριος Αγγελουσόπουλος.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε ο Προκαθήμενος της Σιωνίτιδος Εκκλησίας στο μήνυμα το εκπέμπει αυτή η επέτειος στην εποχή μας η οποία χαρακτηρίζεται από πολεμικές κρίσεις και βίαιες συγκρούσεις δοκιμάζοντας την ανθρωπότητα και ιδιαίτερα την περιοχή της Μέσης Ανατολής «τῆς στεναζούσης καὶ ὀδυνομένης», ὅπως χαρακτηριστικά ανέφερε.

Για εποχή γενικευμένου ανταγωνισμού, σφοδρῶν πολεμικῶν συγκρούσεων και δοκιμασίας των θεμελιωδῶν αξιῶν, για τις οποίες πολέμησαν οι πρόγονοί μας, έκανε λόγο ο Γενικός Πρόξενος στην ομιλία του σημειώνοντας χαρακτηριστικά ὅτι: *“Ενώπιον της σκληρῆς και επικίνδυνης αὐτῆς διεθνούς πραγματικότητας, η Ελλάδα εμπνέεται ἀπὸ το ανεξίτηλο παράδειγμά τους και διατηρεῖ ἀκέραιη την αποφασιστικότητα να προασπίζεται ὄχι μόνο τα συμφέροντά της, ἀλλὰ και τα ιδανικά της, που εἶναι τα υψηλά ιδανικά της Ανθρωπότητας”.*

Πατριάρχης Θεόφιλος: Επαγρύπνηση για την διαφύλαξη της ιερᾶς παρακαταθήκης

Μετά την Δοξολογία ακολούθησε δεξίωση στο Πατριαρχεῖο κατὰ την οποία απηύθυνε προσφώνηση ο Πατριάρχης κ.κ. Θεόφιλος αναφέροντας τα εξής:

Ἡ σημερινὴ ἐόρτιος μνήμη τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἀνήκει εἰς τοὺς κορυφαίους σταθμοὺς τῆς μακραίωνος ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ γένους. Καὶ τοῦτο διότι ἡ παλλαϊκὴ ἀντίστασις τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ ἀπεχθοῦς Ναζιστικοῦ καὶ Φασιστικοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ ἀπέδειξε διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὸ μεγαλεῖον τοῦ φρονήματος αὐτῶν, τοῦ ἐμπνεομένου ἀπὸ τὰς θείας καὶ πανανθρωπίνους ἠθικὰς ἀξίας καὶ ἀρχὰς τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον ὡς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτοῦ, ὡς κηρύττει ὁ σοφὸς Παῦλος λέγων «ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν», (Πράξ. 17,26).

Ἡ 28η Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 ἀποτελεῖ ἀνεξίτηλον παράδειγμα ἀγῶνος αὐτοθυσίας πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς τιμῆς, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἐθνικῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῶν ἡρωϊκῶς πεσόντων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν. Ὁ ἀγὼν οὗτος, ἦτο ἀγὼν ἱερὸς ἐναντίον τοῦ ἐμμανοῦς καὶ παράφρονος εἰσβολέως τῆς Ναζιστικῆς ἰδεολογίας τοῦ φυλετισμοῦ.

Πρὸς τοῦτο ἡ Μετριοτής Ἡμῶν, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν τιμίων μελῶν τῆς Γεραρᾶς Ἀγιοταφικῆς ἡμῶν Ἀδελφότητος ὡς καὶ εὐσεβοῦς λαοῦ κατήλθομεν ἐν τῷ Πανιέρῳ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως, ἔνθα ἀνεπέμψαμεν εὐχαριστήριον Δοξολογίαν τῷ Ἀγίῳ Τριαδικῷ Θεῷ, «τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῆκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ», (Α΄ Κορ. 15,57).

Προσέτι δὲ ἐδεήθημεν ὑπὲρ αἰωνίας μνήμης καὶ μακαρίας ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἡρωϊκῶς ἀγωνισαμένων καὶ ἐνδόξως μαρτυρησάντων ὑπὲρ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ἔθνους καὶ τῆς εὐλογημένης πατρώας αὐτοῦ γῆς.

Τὸ ὀδυνηρότατον τραῦμα τῆς ἐμπειρίας τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἀνθρωποκεντρικὴ θεώρησις τοῦ σκοποῦ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου καταντᾷ ἀναπόφευκτος εἰς τὴν αὐτοκαταστροφὴν καὶ τὸν μηδενισμόν αὐτοῦ. «Εἶπεν ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἔστι Θεὸς», (Ψαλμ. 13,1). Λέγομεν δὲ τοῦτο, διότι ὁ θυσιαστικὸς ἀγὼν τῶν μαχητῶν τοῦ 1940 ὑπὲρ πίστεως, πατρίδος καὶ ἐλευθερίας ἐνεπνέετο ὑπὸ τὴν θεοκεντρικὴν θεώρησιν τοῦ λόγου ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ Ἑλληνορθοδόξου δηλονότι Χριστιανικοῦ φρονήματος.

Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ Ἑλληνορθόδοξον Χριστιανικὸν φρόνημα διατρανοῖ καὶ ἡ ἐόρτιος αὕτη ἐπέτειος τῆς μνήμης τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, τὴν ὁποῖαν καὶ χρεωστικῶς τιμῶμεν. Ἡ 28η Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 εἶναι ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποῖαν πανθομολογουμένως ἀντήχησεν εἰς ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν τὸ αἰώνιον σύνθημα «νῦν ὑπὲρ πάντων ὁ ἀγὼν», ἀλλὰ καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ποιητοῦ: «Ἐλευθερία! Ἕλληνες μέσ στά σκοτεινὰ δείχνουν τὸν δρόμο: Ἐλευθερία! Γιά σένα θά δακρύσει ἀπὸ χαρὰ ὁ ἥλιος».

Ἡ ἐποποιία τοῦ 1940 ἀπέδειξεν ὅτι ἡ δύναμις τῶν ὅπλων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὑπερισχύουν τῶν ὑλικῶν φονικῶν ὅπλων, τῶν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι τὴν ψυχὴν, ὡς παραγγέλλει Κύριος λέγων: «Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ», (Ματθ. 10,28).

Ἀξιοσημείωτος καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἐνεργοῦς συμμετοχῆς τῶν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων κληρικῶν αὐτῆς, τῶν ὁποίων ὁ Εὐαγγελικὸς καὶ πατριωτικὸς λόγος ἐνεθάρρυνε τὸ μαχητικὸν φρόνημα τῶν στρατιωτῶν εἰς τὰ χιονισμένα καὶ παγώμενα βουνὰ τοῦ Ἀλβανικοῦ μετώπου καὶ τῆς Πίνδου. Ὁ πατριωτισμός, ἡ εὐψυχία, ἡ ἐθνικὴ αὐταπάρνησις καὶ ἡ θυσιαστικὴ διάθεσις διὰ

τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Θεοῦ δώρου τῆς ἐλευθερίας εἶναι τὰ συστατικὰ τοῦ μεγαλείου τῆς ἐποποιΐας τοῦ 1940.

Ἡ σημερινὴ ἐπέτειος τῆς 28ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 καὶ τὸ μήνυμα αὐτῆς, ἐνέχει ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν ὑπὸ πολεμικῶν κρίσεων καὶ βιαίων συγκρούσεων δοκιμαζομένην ἀνθρωπότητα γενικώτερον καὶ τὴν περιοχὴν ἡμῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς εἰδικώτερον «τῆς στεναζούσης καὶ ὀδυνομένης».

Ἡμεῖς δὲ «ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς» (Λουκ. 2,8) ἐπὶ τῶν Ἀγίων Τόπων τοῦ Σταυροῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ κενοῦ μνήματος τῆς ἐλπιδοφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ εὐχόμεθα ὅπως «Αὐτὸς ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δώῃ ἡμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς καὶ ἐν παντὶ τρόπῳ» (Πρβλ. Β' Θεσ. 3,16). Τὸ δὲ μεγαλειῶδες καὶ ἀνεπανάληπτον ἱστορικὸν γεγονός τῆς ἐποποιΐας τοῦ 1940, καλεῖ πάντα ἡμᾶς εἰς ἐπαγρύπνησιν καὶ διαφύλαξιν τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης τῶν Ἀγιογραφικῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν ἀξιῶν τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως, ὡς καὶ τῆς Ρωμαιορθοδόξου κληρονομίας καὶ ἱερᾶς παραδόσεως, ὑπὲρ τῶν ὁποίων οἱ Πατέρες καὶ Ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐθυσίασαν ἑαυτοὺς τῷ τιμίῳ αὐτῶν αἵματι.

Κατακλείοντες ἀναβοήσωμεν:

Ζήτω τὸ “Ὅχι” τῆς 28ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1940!

Ζήτω τὸ εὐσεβὲς γένος τῶν Ρωμαίων Ὀρθοδόξων!

Ζήτω ἡ Ἑλλάς!

Ζήτω ἡ Ἀγιοταφικὴ ἡμῶν Ἀδελφότης!»

Αγγελουσόπουλος: “Σκοτεινά σύννεφα πυκνώνουν πάνω από την διεθνή κοινότητα”

Από την πλευρά του ο Γενικός Πρόξενος κ. Αγγελουσόπουλος κατά την προσφώνησή του ανέφερε:

«Αι ιταλικαί στρατιωτικάί δυνάμεις προσβάλλουν από της πέμπτης και τριάντα πρωινής της σήμερον τα ημέτερα τμήματα προκαλύψεως της ελληνοαλβανικής μεθορίου. Αι ημέτεραι δυνάμεις αμύνονται του πατρίου εδάφους.»

Με αυτό το ανακοινωθέν, που μετέδιδε ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Αθηνών, ξημέρωνε η 28η Οκτωβρίου 1940. Λίγες λέξεις, συνταγμένες σε δύο σύντομες, κοφτές προτάσεις. Καμμία δεν περίσσευε, καμμία δεν έλλειπε για να μεταδοθεί η ιστορικότητα της στιγμής και η αδήριτη πραγματικότητα του αγώνα που άρχιζε. Λίγες αλλά στιβαρές, αποπνέουσες νηφάλια αποφασιστικότητα. Όπως οι λίγες, την ώρα εκείνη, δυνάμεις της πατρίδας μας που υπερασπίζονταν το μέτωπο της Ηπείρου απέναντι σε μια απρόκλητη και αλαζονική επίθεση κατά της ανεξαρτησίας της Ελλάδας.

Με αυτές τις λιτές λέξεις, οι Έλληνες μάθαιναν ότι η Ιστορία τους καλούσε και πάλι να πράξουν το χρέος τους απέναντί της. Νωρίτερα την νύχτα, η χώρα μας δια της ηγεσίας της είχε απαντήσει εξίσου λιτά και καθαρά στον εκφοβισμό και στην εκβιαστική απαίτηση για παραίτηση από την ανεξαρτησία της. Η Ελλάδα εισερχόταν στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, που ήδη είχε επιφέρει την συντριβή και την υποταγή ισχυρών έως τότε ευρωπαϊκών κρατών. Το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης είχε ήδη βυθισθεί στο σκότος του ολοκληρωτισμού.

Απέναντι στην μεγάλη αυτή πρόκληση, οι Έλληνες επέλεξαν, με ομοθυμία και ενθουσιασμό, χωρίς δισταγμό ή μεμψιμοιρία, αλλά με χαμόγελο, την δύσκολη οδό της Τιμής και της Αξιοπρέπειας. Γνώριζαν καλά ότι όλες οι δυνάμεις του επεκτατικού ολοκληρωτισμού του Άξονα θα συστρατεύονταν, αργά ή γρήγορα εναντίον της Ελλάδας. Ο αγώνας θα ήταν άνισος. Εισήλθαν όμως σε αυτόν όχι με απελπισία, αλλά με πίστη στην νίκη και στην τελική δικαίωση. Με την βεβαιότητα ότι καθίσταντο άξιοι συνεχιστές του διαχρονικού φωτεινού παραδείγματος της Ελλάδας υπέρ της ελευθερίας.

Άλλωστε, την ώρα που τα έθνη δοκιμάζονταν στο καμίνι της Ιστορίας, οι πρόγονοί μας, άνδρες και γυναίκες, ήταν πρόθυμοι να υπερασπισθούν όχι μόνο το χώμα της πατρίδας μας, αλλά τις θεμελιώδεις αξίες του έθνους μας και του πολιτισμού που αυτό δημιουργήσε στην μακραίωνη πορεία του. Υπερασπίζονταν τα ιδανικά της ελευθερίας, του αλληλοσεβασμού, της ειρήνης και της πρωταρχίας του δικαίου στις σχέσεις μεταξύ των εθνών. Η θυσιαστική αυτή στάση δεν συνιστά απλό ιδεαλισμό, αλλά πηγάζει από την συναίσθηση ότι οι αξίες ενός λαού συνδέονται με τα βαθύτερα, πολυτιμότερα και στερεότερα συμφέροντά του.

Η στάση της Ελλάδας, εκείνο το ξημέρωμα της 28ης Οκτωβρίου 1940 και οι απρόσμενες νίκες που ακολούθησαν, προκάλεσαν τον θαυμασμό συμμάχων και αντιπάλων. Η προσήλωση στην ελευθερία δεν κάμφθηκε ούτε όταν η συγκέντρωση των συντριπτικών δυνάμεων του Άξονα οδήγησε στην κατοχή της χώρας μας, με την σωρεία των δεινών που αυτή γέννησε. Στην Μέση Ανατολή, στην Αίγυπτο και εδώ στα Ιεροσόλυμα κατέφυγαν οι εξόριστες αρχές της χώρας μας και οργανώθηκε η συνέχεια του αγώνα. Ελληνικές δυνάμεις συνέχισαν να μάχονται στα μέτωπα της Βόρειας Αφρικής, της Μεσογείου και της Ευρώπης, έως την απελευθέρωση της πατρίδας μας και την τελική επικράτηση. Η οποία κατέταξε την Ελλάδα στους νικητές του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και στα ιδρυτικά μέλη των Ηνωμένων Εθνών.

Τα τελευταία χρόνια, σκοτεινά σύννεφα πυκνώνουν πάνω από την διεθνή κοινότητα. Η πολύπαθη περιοχή μας το γνωρίζει δυστυχώς πολύ καλά. Διερχόμαστε εκ νέου εποχή γενικευμένου ανταγωνισμού, σφοδρών πολεμικών συγκρούσεων και δοκιμασίας των θεμελιωδών αξιών, για τις οποίες πολέμησαν οι πρόγονοί μας. Ενώπιον της σκληρής και επικίνδυνης αυτής διεθνούς

πραγματικότητας, η Ελλάδα εμπνέεται από το ανεξίτηλο παράδειγμά τους και διατηρεί ακέραιη την αποφασιστικότητα να προασπίζεται όχι μόνο τα συμφέροντά της, αλλά και τα ιδανικά της, που είναι τα υψηλά ιδανικά της Ανθρωπότητας.

Σήμερα εορτάζουμε την 86η επέτειο από την 28η Οκτωβρίου 1940. Τα χρόνια έχουν περάσει και μαζί έχει περάσει η γενιά που έζησε και έγραψε ένα από τα λαμπρότερα κεφάλαια της Ιστορίας μας. Σε λίγες ακόμη δεκαετίες, ούτε εμείς, πού είχαμε την τύχη και την τιμή να γνωρίσουμε όσους έζησαν το έπος του 1940 και γίναμε έμμεσοι φορείς του βιώματός τους, θα μπορούμε να το αφηγηθούμε. Είναι ακόμη μεγαλύτερο λοιπόν το χρέος να διατηρήσουμε και να μεταλαμπαδεύσουμε το φωτεινό παράδειγμα του 1940, ως οδηγό προς την ελευθερία ανθρώπων και εθνών.

Χρόνια πολλά. Ζήτω η 28η Οκτωβρίου 1940. Ζήτω η Ελλάδα».

Επίσης απηύθυνε εόρτιο χαιρετισμό η κ. Μαρία Παπαδημητρίου εκ μέρους της Σχολής του Αγίου Δημητρίου του Πατριαρχείου.

